

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ιδιότητα του πολίτη εκφοβισμός εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα
εχθρικότητα ανεκτικότητα υπευθυνότητα αντιαθιγγανισμός αλληλεγγύη
ξενοφοβία δικαιοσύνη έγκλημα σεβασμός σεξισμός διαφορετικότητα ρατσισμός
ειρήνη εθνικισμός προκατάληψη συμμετοχή αντισημιτισμός ισότητα ομοφοβία
ασφάλεια αξιοπρέπεια ισλαμοφοβία ελευθερία διάκριση δημοκρατία μίσος

5.10 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης ενάντια στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο έχει επικεντρωθεί σε τέσσερις βασικούς τομείς:

1. Νομική προσέγγιση του προβλήματος, μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμβασης και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
2. Κατάρτιση πολιτικών, μέσω του έργου για τη Διακυβέρνηση του Διαδικτύου και μιας σειράς συστάσεων και εγγράφων προς τα Κράτη Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης
3. Δράσεις επιτήρησης, μέσα από το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας και το έργο του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
4. Εκπαίδευση, πρόληψη και ανάπτυξη ικανοτήτων για διάφορους κοινωνικούς φορείς, όπως είναι δημοσιογράφοι, ακτιβιστές ΜΚΟ, δάσκαλοι και νέοι άνθρωποι

Η διαδικτυακή ρητορική μίσους συνδέεται στενά με πολλά και διαφορετικά θέματα, με αποτέλεσμα ως αντικείμενο να έχει επίσης συμπεριληφθεί σε πρωτοβουλίες για πολλούς άλλους τομείς. Κάποιοι από αυτούς, καθαρά ενδεικτικά, είναι:

Δικαιώματα των παιδιών	Προστασία μειονοτήτων	Επιμόρφωση δικαστών
Αγώνας κατά του κυβερνοεγκλήματος	Αγώνας κατά του κυβερνοεκφοβισμού και προστασία των παιδιών	Γραμματισμός των μέσων ενημέρωσης
Ελευθερία της έκφρασης	Προώθηση μιας πλουραλιστικής κοινωνίας	Εκπαίδευση των μέσων ενημέρωσης
Πολιτικές κατά του ρατσισμού	Προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών
Πολιτικές για τους νέους ανθρώπους	Συμμετοχή των νέων ανθρώπων	Μη τυπική εκπαίδευση και έργα για τη νεολαία

Ο μακρύς αυτός κατάλογος αντανακλά το πλήθος των προβληματισμών και θεμάτων, που έχουν κάποια σχέση με τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο. Ταυτόχρονα υποδεικνύει ότι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα από διαφορετικές πλευρές και με μεγάλη ποικιλία μεθόδων.

Οι παρακάτω σύντομες πληροφορίες καλύπτουν μόνο εκείνα τα πεδία διεξαγωγής έργου, που είναι τα πιο σημαντικά ή τα πιο άμεσα συνδεδεμένα ως προς την καταπολέμηση της διαδικτυακής ρητορικής μίσους.

ΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Προστατεύει ένα φάσμα ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα, στην ασφάλεια και στην προστασία από απάνθρωπη και υποτιμητική μεταχείριση. Παρότι η Σύμβαση προστατεύει εξίσου και την ελευθερία της έκφρασης, το δικαίωμα αυτό επιδέχεται περιορισμούς όταν κάποια μορφή έκφρασης είναι πιθανό να θέσει ανθρώπους σε κίνδυνο ή να βλάψει την κοινωνία γενικότερα.
- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων φέρει την ευθύνη για την προάσπιση των δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης. Η νομολογία του δικαστηρίου αυτού έχει διαμορφώσει μια ερμηνεία της «ρητορικής μίσους», που εξασφαλίζει ότι οι χειρότερες καταχρήσεις δικαιωμάτων δεν προστατεύονται βάσει του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης.
- Η Σύμβαση για το Κυβερνοέγκλημα του Συμβουλίου της Ευρώπης, και το Πρόσθετο Πρωτόκολλό της, αποτελεί τη μόνη διεθνή δεσμευτική συνθήκη επί του θέματος. Τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο 2004 και ορίζει κατευθυντήριες οδηγίες για όλες τις κυβερνήσεις που επιθυμούν να θεσπίσουν νομοθεσία κατά του κυβερνοεγκλήματος.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Η Στρατηγική Διακυβέρνησης του Διαδικτύου (2001) του Συμβουλίου της Ευρώπης περιγράφει κάποια βασικά στοιχεία, που έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να διασφαλίσουν ότι το διαδίκτυο θα αναπτύσσεται ως χώρος ασφαλής, που προστατεύει την ελευθερία της έκφρασης και εξασφαλίζει την ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση.
- Η Επιτροπή Υπουργών και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν καταρτίσει συστάσεις για πολιτικές με στόχο την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο. Μία από αυτές είναι η Σύσταση CM/Rec(2009)5, που περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία των παιδιών από επιβλαβή περιεχόμενα και συμπεριφορές και την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής στον διαδικτυακό κόσμο.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) είναι ένα όργανο προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αποτελείται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και εκδίδει αναφορές επιτήρησης, μεταξύ των οπίων και εκθέσεις για το πρόβλημα της ρητορικής μίσους. Η ECRI έχει επίσης ασχοληθεί με τη ρητορική μίσους στη σύσταση πολιτικής για την καταπολέμηση της εξάπλωσης ρατσιστικού, ξενοφοβικού και αντισημιτικού υλικού μέσω του διαδικτύου (Σύσταση Πολιτικής υπ' αρ. 6). Η ECRI παρακολουθεί το πρόβλημα αυτό, μέσα από εθνικές δράσεις επιτήρησης και θεματικές αναφορές.
- Ο Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει επιστήσει την προσοχή στη ρητορική μίσους ως απειλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα (για παράδειγμα, σε συνάρτηση με Ρομά, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο). Επίσης, ο Επίτροπος έχει απευθύνει έκκληση για την υιοθέτηση μέτρων κατά της ρητορικής μίσους.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

- Το Πρόγραμμα Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει δημιουργηθεί ειδικά για επαγγελματίες της εκπαίδευσης και περιλαμβάνει σεμινάρια για την εκπαίδευση στα μέσα ενημέρωσης και στη διαπολιτισμική μόρφωση.
- Το διαδικτυακό παιχνίδι «Wild Web Woods» είναι ένα εργαλείο που βοηθάει τα παιδιά να μάθουν τις βασικές μεθόδους για να είναι ασφαλή στο διαδίκτυο.
- Το *The Internet Literacy Handbook* (Τετράδιο Εργασιών Διαδικτυακού Γραμματισμού) είναι ένα διαδικτυακό μορφωτικό εργαλείο για γονείς, εκπαιδευτικούς και νέους ανθρώπους, που βοηθάει στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων για τη χρήση του διαδικτύου.
- Το Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει διοργανώσει ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για οργανώσεις νέων ανθρώπων και ακτιβιστές. Το αντιρατσιστικό έργο και ο διαπολιτισμικός διάλογος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτό. Οργανώνονται σεμινάρια κατάρτισης σε τοπικό και διεθνές επίπεδο για ακτιβιστές και εκπαιδευτές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ έχει ήδη δημιουργηθεί μια πλοθώρα εκπαιδευτικού υλικού, όπως είναι τα Compass, Compasito και Gender Matters (Compass, Μικρή Πυξίδα και Ζητήματα Φύλων αντίστοιχα).

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

- Έρευνα για τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο και δημοσίευση του έργου Σημεία Εκκίνησης για την Καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο (Starting Points for Combating Hate Speech Online), που εξετάζει τις εκφάνσεις της ρητορικής μίσους στην πραγματική ζωή και περιγράφει διάφορα έργα και εκστρατείες που έχουν συσταθεί για την αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Έρευνα για τους νέους ανθρώπους και τη ρητορική μίσους, που διεξήχθη το 2012, με στόχο να αναλύσει τις αντιλήψεις των νέων ανθρώπων για τη ρητορική μίσους και τον αντίκτυπό της σε αυτούς.
- Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεολαίας (European Youth Foundation) έχει χορηγήσει επιδοτήσεις σε οργανώσεις νέων ανθρώπων για έργα που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της διαδικτυακής ρητορικής μίσους.
- Σεμινάρια κατάρτισης για «διαδικτυακούς ακτιβιστές»
- Εργαστήρια και σεμινάρια για ακτιβιστές και διοργανωτές εκστρατειών. Συνεδρίες συνάντησης και μελέτης με διεθνείς οργανώσεις νεολαίας.

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Υποθέσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που αντιμετώπισαν το θέμα της ρητορικής μίσους:

www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Press/Information+sheets/Factsheets/

http://echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf

Κατάλογος με τις Συστάσεις, τα Διατάγματα και τις Διακριτικές που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή Υπουργών ως προς τον τομέα των μέσων ενημέρωσης:

www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm_EN.asp

Πρόγραμμα Pestalozzi:

www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Documentation_Centre/ML_resources_en.asp#TopOfPage

Wild Web Woods

www.wildwebwoods.org/popup_langSelection.php

Compass - Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες:

www.coe.int/compass

Τετράδιο Εργασιών Διαδικτυακού Γραμματισμού:

www.coe.int/t/dghl/standardsetting/internetliteracy/Source/Lit_handbook_3rd_en.swf

Εγχειρίδιο για τη Ρητορική μίσους, της Anne Weber, Εκδόσεις Συμβουλίου της Ευρώπης, Στρασβούργο, 2009

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

6.1 Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (σύνοψη)	230
6.2 Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τα πρωτόκολλά της (απλουστευμένο)	232
6.3 Άλλες πηγές για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο	235

6.1 ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

(ΣΥΝΟΨΗ)

1. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα.
2. Όλοι δικαιούνται να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών απόψεων, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης.
3. Όλοι έχουν δικαίωμα στη ζωή και να ζουν με ελευθερία και ασφάλεια.
4. Κανείς δεν επιτρέπεται να σας μεταχειρίζεται ως δούλο, ούτε μπορείτε εσείς να υποδουλώσετε άλλον.
5. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην ελευθερία από βασανιστήρια και μεταχείριση απάνθρωπη ή ταπεινωτική.
6. Όλοι έχουν δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής τους προσωπικότητας.
7. Ο νόμος είναι ο ίδιος για όλους και πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους με τον ίδιο τρόπο.
8. Όλοι έχουν δικαίωμα να ασκούν αποτελεσματικά ένδικα μέσα όταν έχουν παραβιαστεί τα δικαιώματά τους.
9. Κανείς δεν μπορεί να σας συλλάβει ή φυλακίσει άδικα ή να σας εξορίσει από τη χώρα σας.
10. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα σε δίκαιη και δημόσια εκδίκαση της υπόθεσής τους.
11. Όλοι πρέπει να θεωρούνται αθώοι, έως ότου διαπιστωθεί η ενοχή τους.
12. Όλοι έχουν δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικότητάς τους (συμπεριλαμβανομένης της οικιακής και οικογενειακής τους ζωής).
13. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να διαμένουν και να μετακινούνται ελεύθερα στο εσωτερικό ενός κράτους.
14. Όλοι έχουν δικαίωμα να πάνε σε άλλη χώρα και να ζητήσουν προστασία, εάν καταδιώκονται ή κινδυνεύουν να καταδιωχθούν.
15. Όλοι έχουν δικαίωμα σε μια ιθαγένεια.
16. Όλοι έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια.
17. Όλοι έχουν δικαίωμα ιδιοκτησίας και περιουσίας.
18. Όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να πιστεύουν ότι θέλουν (συμπεριλαμβανομένης της θρησκείας μεταξύ άλλων).
19. Όλοι έχουν δικαίωμα να λένε αυτό που σκέφτονται και να δίνουν και να λαμβάνουν πληροφορίες ελεύθερα.
20. Όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε συνδέσμους και να συναντιούνται με άλλους με τρόπο ειρηνικό.
21. Όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στην κυβέρνηση της χώρας τους, η οποία θα πρέπει να επιλέγεται μέσα από ελεύθερες και δίκαιες εκλογές.
22. Όλοι έχουν δικαίωμα στην κοινωνική προστασία.

23. Όλοι έχουν δικαίωμα να εργάζονται για δίκαιη αμοιβή, σε ασφαλές περιβάλλον και να συμμετέχουν σε συνδικάτα.
24. Όλοι έχουν δικαίωμα στην ανάπauση και στον ελεύθερο χρόνo.
25. Όλοι έχουν δικαίωμα σe ένa βιoτikό epipeδo eparkeς γia tηn ugeia κai eunuepria tωn idίωn κai tηs oikoγēneiás tουs, pou na pεriλamβānei tρoφή, rouxiσmō, katoikia, iatrikή pεrīthalψi κai tis aparaítptes koinwoniκēs uppreseiς.
26. Όλοι έχουν δικαίωμa σtηn ekpaídseuσo, kaθw̄s κai se dworeán basiκi ekpaídseuσo.
27. Όλοι έχουν δικαίωμa suμmetoxh̄s σtηn pnevumatiκi ɿw̄n tηs koinótptas tουs.
28. Όλoi ioi ánθrωpoi éxouν δikaiowma se miа koinwoniκi κai diethnή tάxni, mēsa stηn opoia ta dikaioymata κai oi eleuθeríeς pou prokprússsei i paroúsa Diakήruxi na mporoúv na pрагmatónontai se ólō tουs tηn éktasen.
29. Όλοi ofeílouν na sébontai ta dikaioymata tωn állōn, tηn koinótptta κai tη n dymósiа idiotposiа.
30. Kanēiс dēn éxei to dikaioymata na árei kápoio apó ta dikaioymata pou anaferontai stηn paroúsa diakήruxi.

6.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΤΗΣ

ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΜΕΝΗ ΕΚΔΟΧΗ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ

Οι κυβερνήσεις-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης εργάζονται για την ειρήνη και τη μεγαλύτερη ενότητα βάσει των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Με την παρούσα Σύμβαση αποφασίζουν να κάνουν τα πρώτα βήματα για την επιβολή πολλών από τα δικαιώματα που εμπεριέχονται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

ΑΡΘΡΟ 1 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Τα κράτη οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν τα δικαιώματα που καθορίζονται στην παρούσα Σύμβαση.

ΑΡΘΡΟ 2 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ

Έχεις δικαίωμα στη ζωή.

ΑΡΘΡΟ 3 - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ

Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σε χτυπήσει ή να σε βασανίσει. Ακόμα και υπό κράτηση, η ανθρώπινη αξιοπρέπειά σου πρέπει να γίνεται σεβαστή.

ΑΡΘΡΟ 4 - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Απαγορεύεται να σε μεταχειρίζονται άλλοι ως δούλο και να σου επιβάλλουν καταναγκαστική εργασία.

ΑΡΘΡΟ 5 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Έχεις δικαίωμα στην ελευθερία. Εάν σε συλλάβουν, έχεις δικαίωμα να ξέρεις το γιατί. Εάν σε συλλάβουν, έχεις δικαίωμα να δικαστείς σύντομα ή να αφεθείς μέχρι να γίνει η δίκη.

ΑΡΘΡΟ 6 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΔΙΚΑΙΗ ΔΙΚΗ

Έχεις δικαίωμα να δικάζεσαι δίκαια και από αμερόληπτο και ανεξάρτητο δικαστή. Εάν κατηγορείσαι ότι διέπραξες έγκλημα, είσαι αθώος μέχρι να αποδειχθεί η ενοχή σου. Έχεις δικαίωμα σε βοήθεια από δικηγόρο, τον οποίο οφείλει να πληρώσει το κράτος εάν είσαι φτωχός.

ΑΡΘΡΟ 7 - ΚΑΜΙΑ ΤΙΜΩΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΝΟΜΟ

Δεν μπορείς να κριθείς ένοχος για κάποιο έγκλημα, εάν δεν υπήρχε νόμος εναντίον του τη στιγμή που το έκανες.

ΑΡΘΡΟ 8 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ

Έχεις δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής σου ζωής, της κατοικίας σου και της αλληλογραφίας σου.

ΑΡΘΡΟ 9 - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΗΣ, ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Έχεις δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδοσης και της θρησκείας. Έχεις δικαίωμα να ασκείς τη θρησκεία σου στο σπίτι σου ή δημόσια και να αλλάξεις θρησκεία εάν το επιθυμείς.

ΑΡΘΡΟ 10 - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Έχεις δικαίωμα να λές και να γράφεις υπεύθυνα αυτό που σκέφτεσαι και να δίνεις και να λαμβάνεις πληροφορίες από άλλους. Σε αυτό περιλαμβάνεται και η ελευθερία του τύπου.

ΑΡΘΡΟ 11 - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ

Έχεις δικαίωμα να συμμετέχεις σε ειρηνικές συναντήσεις και να ιδρύεις ή να παίρνεις μέρος σε συνεταιρισμούς, π.χ. σε συνδικάτα.

ΑΡΘΡΟ 12 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΑΜΟ

Έχεις δικαίωμα να παντρευτείς και να έχεις οικογένεια.

ΑΡΘΡΟ 13 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗ

Εάν παραβιαστούν τα δικαιώματά σου, έχεις δικαίωμα να στραφείς επίσημα για αυτό στα δικαστήρια ή σε άλλα δημόσια όργανα.

ΑΡΘΡΟ 14 - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Έχεις όλα αυτά τα δικαιώματα, ανεξάρτητα από το χρώμα δέρματος, το φύλο, τη γλώσσα, τις πολιτικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις ή την καταγωγή σου.

ΑΡΘΡΟ 15 - ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Σε καιρό πολέμου ή άλλης δημόσιας έκτακτης ανάγκης, μια κυβέρνηση μπορεί να κάνει πράγματα που αντιβαίνουν στα δικαιώματά σου, αλλά μόνο όταν είναι αυστηρώς απαραίτητο. Ακόμα και τότε, καμία κυβέρνηση δεν επιτρέπεται, για παράδειγμα, να σε βασανίσει ή να σε σκοτώσει αυθαίρετα.

ΑΡΘΡΟ 16 - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΞΕΝΩΝ

Οι κυβερνήσεις μπορούν να περιορίσουν την πολιτική δραστηριότητα των ξένων, ακόμα και εάν αυτό αντιβαίνει στα άρθρα 10, 11 ή 14.

ΑΡΘΡΟ 17 - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Τίποτα στην παρούσα Σύμβαση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καταστρέψει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που αναφέρει η Σύμβαση.

ΑΡΘΡΟ 18 - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τα περισσότερα δικαιώματα στην παρούσα Σύμβαση μπορούν να περιοριστούν από γενικό νόμο που ισχύει για όλους. Τέτοιοι περιορισμοί επιτρέπονται μόνο εάν είναι αυστηρώς απαραίτητοι.

ΑΡΘΡΑ 19 ΕΩΣ 51

Τα άρθρα αυτά εξηγούν τον τρόπο λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

ΑΡΘΡΟ 34 - ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Εάν τα δικαιώματά σου όπως ορίζονται στην παρούσα Σύμβαση παραβιαστούν σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη, θα πρέπει πρώτα να προσφύγεις σε όλες τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Εάν έτσι δεν επιλυθεί το πρόβλημά σου, μπορείς να προσφύγεις απευθείας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο.

ΑΡΘΡΟ 52 - ΕΡΕΥΝΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Εάν το ζητήσει ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης, μια κυβέρνηση οφείλει να εξηγήσει πώς η εθνική νομοθεσία της προστατεύει τα δικαιώματα της παρούσας Σύμβασης.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 1 - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Έχεις δικαίωμα στην κατοχή περιουσίας και στη χρήση των περιουσιακών σου στοιχείων.

ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 1 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Έχεις δικαίωμα να πας στο σχολείο.

ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 1 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Έχεις δικαίωμα να εκλέγεις την κυβέρνηση της χώρας σου με μυστική ψήφο.

ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 4 - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Εάν βρίσκεσαι νόμιμα σε μια χώρα, έχεις το δικαίωμα να πας όπου θες και να κατοικήσεις όπου θες μέσα σε αυτήν.

ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 6 - ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Το κράτος δεν μπορεί να σε καταδικάσει σε θάνατο ή να σε εκτελέσει.

ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 7 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΦΕΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

Μπορείς να ασκήσεις έφεση σε ανώτερο δικαστήριο, εάν έχεις καταδικαστεί ότι διέπραξες έγκλημα.

ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 7 - ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ

Έχεις δικαίωμα σε αποζημίωση, εάν έχεις καταδικαστεί επειδή διέπραξες έγκλημα και αποδειχτεί ότι ήσουν αθώος.

ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 12 - ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Δεν μπορείς να υποστείς διάκριση από δημόσια αρχή για λόγους, παραδείγματος χάριν, χρώματος δέρματος, φύλου, γλώσσας, πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων ή καταγωγής.

6.3 ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Εάν έχετε χρόνο και σας ενδιαφέρει να μάθετε περισσότερα για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους και για άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε με την ομάδα σας, εδώ θα βρείτε κάποια σημεία εκκίνησης. Ο κατάλογος που ακολουθεί δεν είναι εξαντλητικός, απλά υποδεικνύει κάποια ακόμα «κλικ» που μπορείτε να κάνετε!

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

- **Compass** – Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες, **Μικρή Πυξίδα** (Compasito) – Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για Παιδιά και άλλες πηγές υλικού για την εκπαίδευση γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αντιρατσιστική εκπαίδευση με νέους ανθρώπους.
www.coe.int/compass
- **Τετράδιο Εργασιών Διαδικτυακού Γραμματισμού** (Internet Literacy Handbook) – ένα διαδικτυακό μορφωτικό εργαλείο για γονείς, εκπαιδευτικούς και νέους, για την ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων για τη χρήση του διαδικτύου.
www.coe.int/t/dghl/standardsetting/internetliteracy/Source/Lit_handbook_3rd_en.swf
- **Wild Web Woods** – ένα διαδικτυακό παιχνίδι για παιδιά που τα μαθαίνει τους βασικούς κανόνες ασφάλειας στο διαδίκτυο.
www.wildwebwoods.org/popup_langSelection.php
- **Εγχειρίδιο για τη Ρητορική μίσους** (Manual on Hate Speech) της Anne Weber, Council of Europe Publishing, Στρασβούργο, 2009.
- **Σημεία Εκκίνησης για την Καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο** – (Starting Points for Combating Hate Speech Online) – τρεις έρευνες για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους και τρόπους αντιμετώπισής της, των Gavan Titley, Ellie Keen and László Földi; Council of Europe Publishing, Στρασβούργο 2012.
- **Η αρχική σελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα μέσα ενημέρωσης και την ελευθερία της έκφρασης.**
www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Themes/Education_en.asp
- **Η ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης για το πρόγραμμα Pestalozzi για τον γραμματισμό των μέσων ενημέρωσης.**
www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Documentation_Centre/ML_resources_en.asp
- **Τα ενημερωτικά δελτία (factsheets) του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για διάφορες θεματικές ενότητες (μεταξύ των οποίων και η ρητορική μίσους).**
www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Press/Information+sheets/Factsheets

- **Ο κατάλογος με τις Συστάσεις, τα Διατάγματα και τις Διακηρύξεις που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή Υπουργών στον τομέα των μέσων ενημέρωσης.**

www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm_EN.asp

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

- Το **Insafe** είναι ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κέντρων Ενημέρωσης και Επαγρύπνησης, που προωθεί την ασφαλή χρήση του διαδικτύου και των φορητών συσκευών από τους νέους ανθρώπους.
www.saferinternet.org/home
- **Οδηγός Καλών Πρακτικών Insafe** (Insafe Good Practice Guide), Επισκόπηση πηγών για εφήβους, πλήρως έκθεση.
www.saferinternet.org/c/document_library/get_file?uuid=eb60c451-5826-459e-a89f-d8aa6aa33440&groupId=10137
- Το **Teachtoday** είναι μια δικτυακή πύλη (portal) με πληροφορίες και συμβουλές για σχολεία για τη θετική, υπεύθυνη και ασφαλή χρήση των νέων τεχνολογιών.
www.teachtoday.eu
- Ο δικτυακός τόπος **MediaSmarts** περιλαμβάνει ευρεία γκάμα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, συνοδευτικών πληροφοριών και εργαλείων για τη χρήση του διαδικτύου.
www.mediasmarts.ca
- Το **Chatdanger** της ΜΚΟ Childnet International είναι ένας επιμορφωτικός ιστότοπος, όπου οι νέοι άνθρωποι μπορούν να μάθουν για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, στο πλαίσιο διαδραστικών διαδικτυακών υπηρεσιών, όπως είναι οι συνομιλίες (chat), τα άμεσα μηνύματα (IM), τα διαδικτυακά παιχνίδια, τα email και τα κινητά.
www.chatdanger.com
- Το **Web We Want** (ο Ιστός Που Θέλουμε) είναι ένα επιμορφωτικό εγχειρίδιο για άτομα πλικίας 13-16, που έχει αναπτυχθεί από και με τη συνδρομή νέων ανθρώπων και ασχολείται με τον διαδικτυακό γραμματισμό.
<http://webwewant.eu>
- Το **European Schoolnet**, ένα δίκτυο 30 ευρωπαϊκών Υπουργείων Παιδείας, παρέχει σε δάσκαλους και μαθητές πηγές και υλικό για την κοινωνία της γνώσης και τη χρήση του διαδικτύου.
www.eun.org
- Το **European Wergeland Centre** προσφέρει ποικιλία εκπαιδευτικού υλικού και πηγών για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα.
www.theewc.org

- Η εργαλειοθήκη (toolkit) του **Anti-Defamation League** περιλαμβάνει προτάσεις για δράσεις ενάντια στο κυβερνομίσος.
www.adl.org/assets/pdf/combating-hate/ADL-Responding-to-Cyberhate-Toolkit.pdf
- Το **Διεθνές Δίκτυο κατά του Μίσους στο Διαδίκτυο** (INACH) ενώνει και ενδυναμώνει οργανώσεις που προωθούν τον σεβασμό, την υπευθυνότητα και την ιδιότητα του πολίτη στο διαδίκτυο, μέσα από την αντίσταση στο κυβερνομίσος και την ευαισθητοποίηση του κοινού για τη διάκριση στο διαδίκτυο.
www.inach.net
- Οι ανοιχτές γραμμές (hotlines) του δικτύου **INHOPE** παρέχουν στον κόσμο έναν τρόπο να καταγγέλλει ανώνυμα υλικό στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένου υλικού σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων, για το οποίο υποψιάζεται ότι είναι παράνομο.
www.inhope.org/gns/home.aspx